

VAN TWEE KANTEN

IS DE REGELDRIJK BIJ ACCOUNTANTS DOORGESCHOTEN EN MOET HET AANTAL REGELS WORDEN TERUGGEBRACHT?
DE MENING VAN ARNOU VAN KEMPEN EN ROBERT MUL.

Regeldruk ontstaat uit behoefte van het beroep zelf

TEKST ARNOU VAN KEMPEN BEELD SHUTTERSTOCK

Ja, ik werkte mee aan de Wta, en ik deed nog wat ondersteunend werk voor de Wtra, de VGC en de '53 maatregelen'. En ja, ik werk in een compliance-functie. Ik zal dus wel erg voor meer regels zijn, nietwaar?

Niet waar. Het idee dat al die regels van buiten worden opgelegd en vooral heel vervelend zijn voor accountants klopt niet helemaal. Dat accountants massaal het beroep verlaten en dat nieuwe studenten er geen zin meer in hebben, vanwege al die regels? Een onvolledig beeld. De maatschappij legt de accountant nogal weinig regels op. Een paar artikelen in het burgerlijk wetboek over de controle en dat is het. Dan zijn er nog wat regels die het beroep vooral exclusief moeten houden en accountants alle vrijheid geven zelf regels te maken als ze dat nodig vinden. Ten slotte is er nog wat flankerende regelgeving die niet accountants reguleert, maar toezicht en tuchtrecht. Met toezicht en tuchtrecht heeft een accountant die volgens de eigen regels werkt niets, of toch vrij weinig, te maken.

De meeste regels waarmee accountants hebben te maken, een fors boek vol, zijn afkomstig van accountants zelf. Regels van de NBA dus. Zit daar *overkill*? Jazeker. En niet te weinig. Maar kom niet bij mij klagen over de regeldruk. In alle eerlijkheid denk ik dat je met de VGBA, NV COS 200, NV COS 4400, NV COS 4410 en minder dan de helft van de ViO, het overgrote deel hebt geregeld. Alles wat je meer regelt, regel je als beroep omdat je jezelf niet vertrouwt.

De VGBA vertelt je immers al hoe je je moet gedragen. NV COS 200, 4400 en 4410 regelen wat de belangrijkste accountantsproducten zijn en aan welke eisen die moeten voldoen en het principiële deel van de ViO borgt dan nog de onafhankelijkheid. Klaar ben je. Voor de maatschappij genoeg, voor de tuchtrechter en de toezichthouder genoeg.



Het probleem ontstaat als accountants niet meer durven werken uit vijf fundamentele beginselen en vooral heel veel professionaliteit en vak-deskundigheid. Dan moet van alles worden geregeld, tot in absurde details. We zijn inmiddels al zo diep gezonken dat er een praktijkhandreiking is (ja, ook dat zijn gewoon regels) over wat je als accountant mag zeggen, en hoe, tijdens een AvA. Serieus? Ja, serieus.

Regeldruk is het antwoord van een angstig beroep dat niet meer uit zelfvertrouwen beloftes doet aan de maatschappij en die dat ook na komt.

ARNOU VAN KEMPEN is senior manager Risk & compliance bij Baker Tilly Nederland. Hij werkte eerder bij de VB Groep, PwC en BDO. Bij de AFM was hij nauw betrokken bij het schrijven van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Goede regelgeving is prima

TEKST ROBERT MUL



We kunnen niet zonder. Regels zijn niets anders dan de codificering van met elkaar gemaakte afspraken: “Zo doen we dat voortaan.” Doorgaans gebaseerd op onderliggende waarden. En een complexe samenleving gaat gepaard met complexe regelgeving.

De weerstand tegen regelgeving, en tegen overregulering in het bijzonder, is van alle tijden en fluctueert. Een eenmaal gecodificeerde afspraak geldt voor de gehele doelgroep, maar niet iedereen is het er mee eens. Regels brengen naast lusten ook lasten met zich mee. En regels kunnen heel anders uitpakken, of zelfs perverse effecten oproepen. De grote veroorzakers van regeldruk in de accountancy zijn de compliance-systemen binnen kantoren. Accountants hebben dan ook beduidend meer last van ervaren regeldruk dan andere sectoren.

Het is nuttig om onderscheid te maken tussen de algemene wet- en regelgeving waaraan bedrijven en organisaties moeten voldoen en de eigen beroepsregelgeving. Accountants in business en overheidsaccountants signaleren regelmatig dat (nieuwe) wet- en regelgeving zijn doel voorbijschiet. De kunst is om met brancheorganisaties de knelpunten aan te kaarten in Den Haag of Brussel, om wetswijzigingen te realiseren.

Openbare accountants zitten iets anders in de wedstrijd. De toenemende regeldruk die hun klanten ervaren, resulteert in een groter beroep op hun dienstverlening of uitdijende controlewerkzaamheden. Maar als nut en noodzaak ter discussie staan, zit niemand op dit type werk te wachten. Zo bleek de Wet normering topinkomens zeer effectief, maar ging wel gepaard met hoge administratieve lasten. En moet nou echt elk gesubsidieerd bedrijf of

instelling een controleverklaring overleggen, of zou het ministerie met een steekproef kunnen volstaan? Kan dat alles niet een onsje minder?

De eigen beroepsregelgeving, daarvoor hoeft niemand naar Den Haag. Zoals in elk professioneel beroep vormen ontwikkelingen in de samenleving een uitdaging voor de bestaande beroepsmatige waarden en regels. Welke verantwoordelijkheid bijvoorbeeld nemen openbare accountants bij duurzaamheidsinformatie? Het resulteert in nieuwe beroepsregels en soms in een ander accent met betrekking tot de belangrijkste waarden. En we stuiten op dezelfde dilemma's als de wetgever: Welke nieuwe beroepsregels zijn nuttig en nodig? En wat kan er weg?

Dit jaar hebben meerdere NBA-gremia het onderwerp regeldruk geagendeerd: het NBA-bestuur, de faculty OSV, de Commissie MKB, het College Beroepsreglementering en de Signaleringsraad in samenwerking met COPRO. Prima basis voor een stevig programma waarin de verscheidene initiatieven elkaar versterken. Of zoals faculty OSV-voorzitter Dirk ter Harmsel het onlangs formuleerde: “Wat kunnen we schrappen, wat moet verbeterd en welke nuttige regels moeten beter worden uitgelegd?”

Het gaat inderdaad niet om ‘ontregelen’ op zich. Elke regel is ooit met de beste intenties ingevoerd. Het gaat om het “beter regelen”. Steeds gebaseerd op onze beroepsmatige waarden, met zo min mogelijk detaillering en een begrijpelijke formulering. We gaan er zelf over: Benut de websiteconsultaties, bevraag het bestuur en stem op de ledenvergadering. ←

ROBERT MUL is manager Beroep en Maatschappij en lid van het managementteam van de NBA. Eerder was hij onder meer directeur van de Rekenkamer Rotterdam. Op de Accountantsdag 2023 (23 november, Leusden) leidt hij een deelsessie over ‘regel-verbetering’.